102

KISWAHILI

2021 MS

KIDATO CHA KWANZA - 2021

A. INSHA

1. Magari mabovu kuondolewa barabarani.
2. Barabara ziboreshwe.
3. Adhabu kali kwa madereva wasababishao ajali.
4. Wananchi kuripoti madereva wasio wakini barabarani.
5. Madereva waelimishwe tena kuhusu sheria na ishara za barabara.
6. madereva wahimizwe watumie vidhibiti mwendo.
7. kutobeba abiria zaidi ya kiwango kinachofaa.

B. USHAIRI

1. i). Usidharau ulicho nacho hata kikiwa duni. (2 x1)

ii). Tunacho kimiliki tukipende bila ya kujivuna ili kitufae.

2. Kila mdharau chake, kuzimu enda kuona. (al 1)
3. i). Tabia ii). mtiririko iii). mathnawi

al 1 - kuelzea

al 1 - kutaja (2 x3=6)

4. i). dhidi ya kuringa

ii). kudharau kilicho chetu/kukikana

iii). namna ya kuepuka laana ya Rabuka

iv). Kutokipa hadhi kilicho chetu. (1x3)

5. i). usiringe/usijitape/usijivune

ii). kamwe/hata/bilikuli/kabisa

iii). heshima/thamani/cheo

C. MATUMIZI YA LUGHA

a. d - kipasuo

z - kikwamizo (1x2)

b. i). u'mio

ii). ' kinywa

iii). mmomo'nyoko (1x3)

c. <u>kucheza</u> kwake kunapendeza. (al 2)

d. ngoma hiyo itachezwa uwanjani (al 2)

e. A - kiambishi awali

a – ye - vimbishi tamati } lazima atenganishe viambishi tamati.

f. Sentensi

Neno

Silabi

Sauti

g. i). nasua ii). vua (al 1x2)

h. chuo - shule/ndoa/shule inayofundisha kusoma kurani

k.m Juma alijiunga na chuo kikuu kusoma udaktari baadaye alifunga ndoa.

(atunge sentensi moja pekee)

i. mpishi yule hodari - KN

atatuzwa vizuri sana - KT

j. i). Ng'ombe anakula nyasi. (maneno yenye ung'ong'o) (1x3)

ii). N'shafika shuleni (ufupisho)

iii). NIlizaliwa mwaka wa '79. (tarakimu iliyoachwa)

k. Kiimbo ni kupanda na kushuka kwa sauti (al 2)

l. <u>Huyo</u> mwenyewe hakusomea funzo la ukulima bora. (al 2)

m. Mwalimu akadirie (al 2)

n. A – WA }

U – ZI atumie herufi kubwa (al 3)

I - ZI

o. ulikuja kunitembelea kazini (al 2)
p. sanda (al 2)

SEHEMU D: FASIHI SIMULIZI

(i).

i. methali
ii. vitendawili
iii. misimu
iv. lakabu
v. vitanza ndimi
vi. mafumbo na chemsha – bongo
vii. nahau
viii. misemo (zozote 1 x4)

(ii). SIFA ZA SEMI

i. semi hufumba ujumbe wake.
ii. hutumia picha na ishara kupitisha ujumbe wake
iii. maana ya semi hupatikana katika jamii.
iv. huwasilisha ujumbe mrefu kwa maneno machache
v. semi hutokea kuambatana na tanzu nyingine - tanzu ni semi tegemezi

UMUHIMU WA SEMI

1. Huelimisha mfano haraka haraka haina Baraka.
2. hukuza utangamano katika jamii.
3. huburudisha mfano vitendawili
4. hutafsidi lugha

5. hukuza lugha
6. huhifadhi utamaduni. (1x4)

(kadiria majibu mengine)

(iii). a). kumaliza shughuli

b). kuoa (1x2)

(iv). fanani - ni mtendaji katika fasihi simulizi (al 1)

SEHEMU E:

SIFA ZA LUGHA YA HOSPITALINI

i. msamiati wa hospitalini kama dawa
ii. upole na huruma
iii. utohozi: bendeji
iv. majibizano kati ya mgonjwa na daktari
v. sentensi fupi: Jina lako?
vi. kupa mtu moyo: Utapona
vii. kupotosha lugha/sarufi
viii. kuchanganya ndimi: Gani doctor. (zozote 5x2)